

ŠentRUPERT

Glasilo krajanov krajevne skupnosti Šentrupert

• LETO: IV. / 2 • julij 2002 • Glasilo izhaja štirikrat letno • Za krajane KS Šentrupert brezplačno •

IMAGO SLOVENIAE – PODOBA SLOVENIJE – TUDI LETOS V ŠENTRUPERTU

Krajevni skupnosti, Kulturnemu društvu in Turističnemu društvu Šentrupert je tudi letos uspelo, da je Šentrupert vključen v vseslovenski kulturni program poletja.

Še prej pa smo bralcem glasila ŠentRUPERT dolžni opravičilo. V prejšnji številki je zagodel tiskarski škrt in ni bilo priložene dopisnice, s katero bi glasovali za tri prireditve. Zadrego smo rešili tako, da so učenci osnovne šole raznesli več kot 300 anket.

Rezultat ankete je bil naslednji:

SLOVENSKA FILHARMONIJA – 95 glasov
BIG BAND RTV SLOVENIJA – 99 glasov
TOTI BIG BAND, MARIBOR – 72 glasov
ZBOR CARMINA SLOVENICA – 41 glasov
MEŠANI PEVSKI ZBOR – OBALA – 65 glasov
GREGORIJANSKI KORAL – 37 glasov
KVARTET TARTINI – 51 glasov
POLONA VETRIH – 106 glasov
ZBOR DONSKIH KOZAKOV – 47 glasov
ZBOR »RUSKI PRAVOSLAVNI PEVCI« - 36 glasov
NEW SWING QUARTET – 129 glasov
GREENTOWN JAZZ BAND – 67 glasov
TERRA FOLK – 82 glasov.

Veseli smo, da je uspelo dobiti prireditvi, ki sta pri anketirancih dobili največ glasov, pri tretjem koncertu pa smo upoštevali, kdaj posamezna skupina nastopa.

New Swing Quartet - 20. 7. 2002

Zbor donskih Kozakov - 21. 8. 2002

Polona Vetrih: Shirley Valentine - 7. 9. 2002

DOGAJANJA V KS IN DRUŠTVIH

Tako bomo v soboto, 20. julija, ob 21. uri na Veseli Gori za graščino - ob slabem vremenu pa v cerkvi sv. Ruperta - znova prisluhnili slovitemu kvartetu NEW SWING QUARTET, v sredo, 21. avgusta, bo prav tako ob 21. uri na trgu v Šentrupertu koncert skupine ZBOR DONSKIH KOZAKOV, vzdušje pa bo sklenila v soboto, 7. septembra, ob 19. uri v kulturnem domu priznana gledališka umetnica POLONA VETRIH.

NEW SWING QUARTET je brez dvoma že zdaj najbolj uspešna slovenska glasbena skupina vseh časov; prihodnje leto bodo praznovali že 35 - letnico druženja. S svojo ustvarjalnostjo in z zavzetostjo so pevci DARE HERING (1. tenor), OTO PESTNER (2. tenor), TOMAŽ KOZLEVČAR (bariton) in MARIJAN PETAN (bas) dosegli, da jih poslušalci po vsem svetu sprejemajo z odprtimi srci, vsak njihov nastop je neponovljiv, ker v pesmih dajejo sebe. Zato bo ponovno srečanje z njimi velik glasbeni užitek!

ZBOR DONSKIH KOZAKOV, svetovno znana pevska in plesna skupina iz Rostova ob Donu, bo avgusta nastopala v Sloveniji. Znameniti ZBOR DONSKIH KOZAKOV redno nastopa v vseh največjih evropskih mestih; s svojim nastopom pričarajo romantiko ruske stepe, poslušalci pa začutijo moč in divjo lepoto ruske narodne glasbe.

Ker moramo za nastop ZBORA DONSKIH KOZAKOV pripraviti precej velik oder, še vedno preverjamo možnosti, da bi povečali oder na Veseli Gori; s plakati boste obveščeni, kje bo koncert.

POLONA VETRIH, najbolj znana slovenska interpretinja komičnih vlog, žanje simpatije poslušalcev, kjer nastopi - naj bo v mestih ali na podeželju. Monodrame v njeni izvedbi so vse po vrsti uspešnice, ki dosežejo tudi preko 200 ponovitev

- kar je edinstveno v slovenskem prostoru!

Umetnica bo nastopila v delu Willija Russella Shirley Valentine; gre za uspešnico novega ljubljanskega gledališča Teater Komedija BTC, ki je zaradi priljubljenosti pri publiko doživela že številne ponovitve v matični dvorani in na gostovanjih.

V gledališkem listu beremo:

Režija: Boris Kobal
Prevod: Polona Vetrih
Igra: Polona Vetrih
Scenografija: Irena Pivka
Kostumografija: Mojca Makuc
Luč in ton: Srečko Brezovar
Produkcija: Teater Komedija BTC, 2000.

In še popotnica:

»Zapuščena od življenja in osamljena se vsak dan pogovarja s prijateljico steno, medtem ko kuha možu večerjo, ki mora biti na mizi vsak dan ob istem času. Poleg kuhinjske stene ima Shirley še prijateljico Jane. Ta jo povabi na počitnice v Grčijo ...«

Vse informacije v zvezi s prireditvami dobite na telefonski številki 07 34 34 600 ali preko elektronske pošte: ks-sentrupert@siol.net.

Želimo veliko kulturnih užitkov!

R. Gole, G. Šturm, J. Zupan

DOGAJANJA V KRAJEVNI SKUPNOSTI ŠENTRUPERT

Za čistilno napravo nam je Upravna enota Trebnje potrdila lokacijsko dovoljenje, sedaj pa je v pripravi gradbeni projekt.

Krajevna skupnost Šentrupert in seveda krajani smo dokončno lastniki hiše na trgu v Šentrupertu, kot smo že poročali. Stavba pa je tudi že vpisana v zemljiško knjigo.

V kratkem času se bo v stavbi v središču Šentruperta postavil bankomat Nove Ljubljanske banke.

Za stavbo v središču imamo v pripravi lokacijsko in projektno dokumentacijo. Zgornji prostori bodo za Krajevno skupnost in upravo, bo tudi sejna dvorana. Za nove prostore pošte se še dogovarjamo s Pošto Slovenije. Drugi del pa bosta imeli prostore v najemu Turistično društvo in Društvo upokojencev.

Na 41. seji sveta krajevne skupnosti smo obravnavali Odlok o komunalnem nadzoru na območju Občine Trebnje, ki nam ga je poslala Občina

NAPOVEDNIK:

DOGAJANJA V KS IN DRUŠTVIH	2
SPREHODI MED ...	8
UTRIP ŽUPNIJE	10
KULTURNA DOGAJANJA	11
UTRIP ŠOLE	18
STARE FOTOGRAFIJE	24

Trebnje. Člani sveta so ta odlok zavrnil, saj je prilagojen za mesta, kot je Trebnje, ne pa Šentrupert. Ta odlok ureja opravljanje inšpekcijskega nadzora v Občini Trebnje nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi Občina Trebnje ureja zadeve iz svoje pristojnosti opravljanja komunalnega nadzorstva in nadzorstva mirujočega prometa. Nadzorstvo nad izvajanjem občinskih predpisov opravljajo občinski inšpektorji, komunalno nadzorstvo opravljajo komunalni nadzorniki, nadzor mirujočega prometa pa občinski redarji.

Martina Anžič

AKTIVNOSTI NA VODOVODNEM PODROČJU

V sredini marca je bilo dokončano vrtanje vrtine v Vrheh. Zaradi različne strukture zemeljskih plasti je bilo potrebno vrtati 230 metrov globoko. Petega julija smo pričeli s poskusnim črpanjem iz te vrtine. Dosedanji rezultati so pokazali, da bo mogoče črpati do 36 m³ dnevno. Ta količina bi zadostovala za 40 gospodinjstev.

Pripravljata se tudi izgradnja dela vodovoda Hom - Viher v dolžini 450 metrov kot tudi rekonstrukcija dela vodovoda Šentrupert, kjer imajo težave s kvalitetno preskrbo pitne vode.

*Milan Prah,
vzdrževalec vodovodnega
sistema*

VEDNO AKTIVNO DRUŠTVO KMEČKIH ŽENA

Društvo kmečkih žena je v aprilu sodelovalo na razstavi domačih dobrot na Ptuj, hkrati pa še organiziralo ekskurzijo v Prlekijo.

Najprej smo se ustavile v Celju v eni izmed večjih slovenskih vrtnarij. Ta vrtnarija ima sto zaposlenih; goji veliko število rož, dosti pa jih tudi uvozi. Ko nas je vodja oddelka popeljala med rože, je slovenskim imenom dodala še latinska. Vesele smo bile, ker je bilo resnično strokovno predavanje. Po ogledu je marsikatera roža šla z nami - seveda takšne, ki jih doma nimamo. Nadaljevale smo proti Ptuj, kjer smo pobrale še strokovne pospeševalke, da smo skupaj šle v Ljutomer. Ustavile smo se v Lončariji Žuman; ogledale smo si muzej lončarstva, v delavnici pa nam je lončar pokazal, kako nastane posoda. Ustavile smo se še v trgovini, kjer smo kupile pekače za potico in peciva, pa tudi piščalko. Na kosilo smo se

smo imele pokušino vin, prisluhnile pa smo tudi razlagi o vinih, ki smo jih pokušale.

Spustile smo se po kletji navzdol - cela stavba ima kar pet nadstropij. V vsakem nadstropju smo imele postanek, da smo slišale, kako tam delajo z vinom. Vsa nadstropja imajo naraven padec - do tja, kjer vino ustekleničijo. Zahvalile smo se za gostoljubnost in se peljale nazaj proti Ptuj.

To pa je bil tudi glavni cilj naše ekskurzije: Razstava dobrot slovenskih kmetij. Na tej razstavi so sodelovale tudi naše članice in dobile priznanja za svoje izdelke:

odpeljale na turistično kmetijo Franka in Vide Ozmec v Slamljaku, kjer smo zvedele, da naši upokoenci to kmetijo že poznajo. Prijazno so nam razkazali kmetijo in nas okusno postregli. Imele smo priložnost videti, kako se delajo izdelki iz slame - vsak je bil unikat. Takšne izdelke poznajo samo v Prlekiji. Nekatere so tak spominek odnesle s sabo in jim bo lep spomin na to pot.

Nadaljevale smo pot v Ormož, v Ormoško klet, kjer nas je sprejela prijazna enologinja. Predstavila nam je gospodarstvo vinske kleti in samo klet. Ta lepa stavba je narejena v obliki vodnjaka, mimo pa teče reka Drava. Peljala nas je v drugo nadstropje, kjer

Dobrot, ki jih znajo pripraviti kmečke žene, se nikjer ne branijo.

Nežka Ruperčič - zlato priznanje, Vida Končina - bronasto priznanje in še Ani Cugelj, Irena Markelj ter Pepca Jerman. Na tako velikem tekmovanju razstavljeni ni kar tako, hkrati pa še dobiti priznanje! Vsem iskreno čestitam.

Vse razstavljene dobrote smo si z zanimanjem ogledale; izdelki so bili po skupinah: krušni izdelki, vse, kar se da narediti iz mleka, drugod iz sadja, pa še mesene izdelke, vino, kis in žganje.

Tam je bilo zelo veliko vloženega dela. Zato narodu, ki vse to zna narediti, ne bi smelo biti hudo,

moral bi imeti prihodnost, a je na žalost prizadevnost kmetic večkrat premalo cenjena.

Z lepimi vtisi smo se vračale - k dobremu razpoloženju je pripomogel tudi sončen, a ne prevroč dan, ustavile pa smo se še na večerji v gostišču nad Boštajnom.

S hvaležnostjo smo se poslovile in že hkrati načrtovale za naprej.

Društvo kmečkih žena pa tudi doma ni mirovalo; ustregle smo prošnji predsednika Društva vinogradnikov Šentrupert, da bi sodelovale ob njihovi prireditvi.

Kar 38 članic je sodelovalo, vsem,

ki so pekle, se prav lepo zahvaljujem za delo in za zaupanje. Izkazalo pa se je tudi, da vsa naša izobraževanja le niso bila zaman. Naj omenim samo misel obiskovalke, ki kar ni mogla verjeti, da so vse to naredile kmečke žene. Ja, vse so naredile kmetice, še posebej pa sem ponosna nanje tudi zato, ker so delale v tednu, ko je bilo največ dela na kmetiji s košnjo in v vinogradu.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Malči Kostevc, predsednica

PRVO SREČANJE KONJENIKOV V ŠENTRUPERTU

V nedeljo, 26. maja, je Konjerejsko društvo Šentrupert organiziralo tekmovanje v natikanju klobase na drog.

Zaradi slabega vremena se je uradno tekmovanje začelo z rahlo zamudo. Sicer pa je tekmovanje po zaslugi dobre organizacije društva teklo brez zapletov.

Najprej so konji in tekmovalci v tekmovalnem vrstnem redu objahali gledalce, nato pa je sledil tekmovalni del. Vsak tekmovalec je imel dva poskusa. Komisija je ocenjevala slog jahanja, hod – najbolje je bil ocenjen galop – in predvsem, ali je tekmovalec zadel klobaso na slavaloku. Med obema preskusoma pa so tekmovalci zabavali publiko z medsebojnim merjenjem v hitrosti svojih konj. Na koncu so se še dodatno preskusili enako uvrščeni tekmovalci. Pred razglasitvijo vrstnega reda se je usula ploha in vsi navzoči so se zatekli pod lepo urejen klubski kozolec. Po podelitvi priznanj najboljšim trem so tolažilne nagrade prejeli vsi navzoči tekmovalci – dobili so lepo rozeto in klobaso. Nato se je kljub dežju nadaljevalo sproščeno srečanje ob jedači in pijači.

Prepričana sem, da prvo srečanje konjenikov v Šentrupertu ne bo tudi zadnje!

Andreja Primožič

Ni tako enostavno, kot je videti na sliki ...

PRAZNIK DRUŠTVA VINOGRADNIKOV ŠENTRUPERT

Društvo vinogradnikov Šentrupert je 1. junija počastilo 30-letnico svojega obstoja. V srcih vinogradnikov je prav gotovo ponos zaradi doseženega napredka, hkrati pa hvaležnost tistim, ki so že pred 30 leti začutili potrebo po organiziranem izpopolnjevanju na tem področju. Vedeli so namreč, da je potrebno poleg ostalemu hitremu razvoju slediti tudi novim dosežkom na področju pridelovanja in nege vina. Tako je bilo leta 1972 ustanovljeno Društvo vinogradnikov Novo mesto, predsednik pa je bil naš član Jože Frelih, šentruperski vinogradniki pa smo postali podružnica tega društva. Hitro so se začeli uveljavljati novi pristopi na področju obnove vinogradov, hkrati pa so uvajali nova znanja in metode za zaščito vinske trte ter nova spoznanja o kletarjenju.

S tem pa so rasle tudi želje po uveljavljanju šentruperskih vinogradnikov. Na skupščini Društva vinogradnikov Novo mesto 1987. leta je bilo odločeno, da Društvo vinogradnikov Novo mesto postane Zveza vinogradnikov Dolenjske, podružnice pa so se preimenovala v društva.

V vsem tem obdobju so društvo usmerjali v razvoj in pridobivanje novih znanj priznani vinogradniki, kot so: Jože Frelih, Peter Bracar, Ivan Vovk in drugi. Organizirani so bili tečajji s področja kletarjenja, kar je osnova za pridelavo dobrega vina.

Vinogradniško društvo Šentrupert združuje vinogradnike iz krajevnih skupnosti Mirna, Mokronog in Šentrupert oziroma vinogradnike Mirnske doline. Društvo trenutno šteje preko 200 članov - z veseljem pa sprejemamo še nove člane.

Vseskozi je bilo glavno poslanstvo

društva izobraževanje - in temu sledimo tudi danes. Tudi na področju vinogradništva se nenehoma uveljavljajo nova spoznanja pri rigolanju, načinu sajenja in gnojenja, izboru sadik, zaščiti vinske trte med vegetacijo in ne nazadnje pri kletarjenju. Zato bo tudi v prihodnje osnovna naloga organizirati predavanja priznanih strokovnjakov za posamezna področja.

Pri pridelavi dobrega vina potrebujemo tudi ustrezno opremo in merilne pripomočke. Društvo bo v okviru razpoložljivih sredstev še naprej sofinanciralo za določen vinogradniški okoliš nabavo merilne opreme za merjenje žvepla, kisline in sladkorne stopnje ter filtrirno opremo.

Društvo vsako pomlad prireja lokalno ocenjevanje vin - to pa je osnova za ocenjevanje vin, ki ga organizira Društvo vinogradnikov

Dolenjske v okviru tedna CVIČKA.

Ugotavljamo, da je v društvu premalo ocenjevalcev - degustatorjev - zato načrtujemo v zimskem času organizirati degustacijski tečaj - zanj že zbiramo prijave!

Za člane društva načrtujemo strokovni izlet, na katerem bi se seznanili z izkušnjami, kako drugje rešujejo vinogradniške probleme in tako prišli do novih spoznanj in leta uporabili pri lastnem delu.

Na skupščini Zveze vinogradnikov Dolenjske v Kostanjevici je bila rdeča nit razprave, kako bi ohranili in še izboljšali kvaliteto CVIČKA, ki je postal tudi s tržnega vidika zelo priznana vino. Zato bo pomembna naloga Društva vinogradnikov Šentrupert, da bomo vsi dobro razumeli Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega porekla - CVIČEK, pravilnik upoštevali in ga uveljavljali v praksi!

Ob tridesetletnici Društva vinogradnikov Šentrupert se ponovno zahvaljujem vsem, ki so kakorkoli pripomogli k razvoju društva in ga dvignili na visok nivo - tako po vsebini kot tudi po številu članov. Prizadevnost teh članov se odraža tudi na pokrajini obrobja Mirnske doline, saj so vinske gorice v tej pokrajini ogledalo truda in znanja vinogradnikov našega društva in prepričan sem, da bo tako tudi v prihodnje!

Franc Bartolj, predsednik

DEJAVNOST KRAJEVNE ORGANIZACIJE RDEČEGA KRIŽA

V mesecu juniju so nekateri člani odbora Krajevne organizacije Rdečega križa obiskali vse devetdesetletnike naše krajevne skupnosti; kar trinajst jih imamo v starosti od 90 do 96 let.

Najstarejša med njimi je Ludovika Brzin s Straže, ki od 20. aprila dalje krepko koraka v 97. leto. Pa kako je še živahna! Ob vsakem obisku se čudimo njeni iskrivosti. Z našim odbornikom Edijem vedno uganeta kakšno šalo, da se jima od srca nasmejemo. Letos nam je povedala, da je prava gospa postala pri 96 letih, ker ji sedaj sorodniki strežejo »spred in zad«, celo kosilo ji nosijo z Mirne. Za zajtrk in večerjo pa še zmerom sama poskrbi.

No, med našimi devetdesetletniki prevladujejo ženske - vse vdove, le Medvedov Rudi iz Drage rešuje moško čast med njimi.

Ob obisku naših najstarejših občanov smo bili nemalo

presenečeni. Vsi so nas vedri, zgovorni in živahni sprejeli. K dobri volji jih je pripravil naš odbornik Edi, ki pozna vse ljudi v krajevni skupnosti. Le kaj bi brez njega?! Devetdesetletniki so nas bili veseli, še bolj pa mi njih, ko smo spoznali, da med svojimi domačimi uživajo srečno starost, saj jim domači nudijo varno zavetje in ljubeznivost. Morda pa je ravno v tem tista skrivna moč, ki jih v teh letih ohranja tako vedre in polne življenjske energije.

Ob slovesu smo vse naše starostnike skromno obdarili in v spomin na obisk tudi slikali.

Ko smo se vračali, smo bili v srcu srečni - pa tako malo truda je bilo treba, da smo osrečili tudi druge.

Zato tem in ostalim starostnikom želim, da bi bili zdravi, da bi se še lahko srečevali!

Marija Brezovar, predsednica

Ludovika Brzin, najstarejša Šentrupertčanka, krepko skriva leta. Foto M. Pejovič

TURISTIČNO DRUŠTVO AKTIVNO TUDI PO OBČNEM ZBORU

Turistično društvo je imelo svoj letni občni zbor v nedeljo, 5. maja. Osnovne usmeritve društva so bile podane že v prejšnji številki, zato tega ne bi ponavljali.

Občnega zbora se je udeležilo precejšnje število ljudi. Še posebej smo bili veseli obiska uglednih gostov s širšega področja. Tako smo v naši sredini lahko pozdravili direktorja Turistične zveze Slovenije dr. Marjana Rožiča, predsednika Turistične zveze Dolenjske in Bele krajine Alojza Serinija, predsednika sindikatov za trgovino Slovenije Sandija Bartola, predsednika turističnega društva Žužemberk in še nekatere druge. Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik krajevne skupnosti Dole Dušan Mak; z njimi že sodelujemo in si tudi v bodoče obetamo dobro sodelovanje.

Po uradnem delu, na katerem je dolgoletni predsednik Bojan Brezovar predstavil delo društva v preteklosti in predstavitvi osnutka programa novega predsednika so sledili nagovori in zabavni program.

Naj omenimo nagovor dr. Marjana Rožiča, ki je zelo pozitivno ocenil osnutek programa, še posebej pa organizacijsko shemo, ki je zasnovana na temelju delovnih skupin in medsebojnem povezanju krajev in ostalih delujočih društev v krajevni skupnosti Šentrupert. Po njegovih besedah so v zasnovi, ki smo jo predstavili, nekatere novitete, ki bi bile primerne tudi za ostala turistična društva v Sloveniji.

Predsednik Serini se je Bojanu Brezovarju zahvalil za dolgoletno uspešno delo in mu v imenu Turistične zveze Dolenjske in Bele krajine podaril lepo darilo - akvarel z novomeškim motivom.

V kulturnem programu smo

poslušali pevke iz Žužemberka in Vinogradniški pevski zbor iz Šentruperta.

Prav na koncu pa smo uživali v izvrstnih dobrotah, ki so jih skupaj pripravili naši gostilničarji in turistične kmetije.

Po vsem tem pa nas seveda čaka delo. Še vedno nimamo skrbnikov vseh delovnih skupin. Veseli bomo vsakega predloga.

Predsednik društva se je 28. junija na povabilo dr. Marjana Rožiča udeležil vseslovenskega posveta o trženju turističnih storitev in proizvodov na podeželju. Bili smo med šestimi podeželskimi turističnimi društvi, ki smo se predstavili z referatom; vsi so bili objavljeni v skupni brošuri.

Trenutno so vse naše sile usmerjene v organizacijo prireditev pod naslovom Poletje v Šentrupertu. Gostili bomo tri prireditve iz programa Imago Sloveniae - Podoba Slovenije. Pri organizaciji smo združili moči s Krajevno skupnostjo in Kulturnim društvom Šentrupert.

Ker organizacija tako kvalitetnih prireditev tudi veliko stane, smo začeli zbirati sponzorska sredstva. Za sponzorje, ki so nam pomagali pri preteklih prireditvah, smo pripravili pregled utrinkov s prireditve v zadnjih dveh letih in jim poslali tudi vstopnice za letošnje prireditve. Prepričani smo, da nam bodo tudi tokrat priskočili na pomoč.

Preko poletja imamo v načrtih tudi zasnovano in izdelavo novega promocijskega gradiva - predvsem za potrebe Steklasove pohodne poti, saj so prejšnje zloženke že pošle.

Lotili smo se tudi priprave spletne strani za naš kraj in okolico. V ta namen smo registrirali domeno www.sentrupert.net. Upamo, da

Zahvala bivšemu predsedniku

Dr. Marjan Ražič se je zelo pohvalno izrazil o našem društvu.

Foto Asja - M. Ribič

bodo strani kmalu zaživele. Vabimo vse - predvsem naše študente - da se nam na tem področju pridružijo in obogatijo naš prostor.

Sodelovali smo tudi pri pripravi srečanja folklornih skupin na Veseli Gori. Pri pripravi prireditvenega prostora sta se še posebej potrudila Jože Brcar in Peter Kurent, za kar sta od Sklada za ljubiteljske in kulturne dejavnosti dobila tudi priznanje. Priznanje je podelila Mojca Femec - voditeljica sklada.

Če je le mogoče, poskušamo pomagati tudi drugim društvom pri njihovih aktivnostih. Tako smo dobro sodelovali s Konjerejskim društvom Šentrupert pri organizaciji prvega srečanja konjenikov. Delno smo se pridružili tudi pri organizaciji Cvičkarije. V prihodnje si želimo še več takšnega sodelovanja.

Kjer je volja - tam je moč.

Rupert Gole, predsednik

SPREHODI MED ...

SPREHODI MED KAMNI: OD "ŠKRILJA" DO "HRASTOVCA"

Ko je dr. Jože Uhan, odseljeni Šentruperčan, kot se je sam imenoval, prišel v stik s knjigo *Korenine naše preteklosti*, je podobno kot urednik zbornika ugotovil, da je sicer zbrano veliko gradiva, marsikaj pa bi se še našlo. Ob tem se je spomnil, da je še kot študent pisal o kamninah na našem področju. Ker je osrednja usmeritev uredniškega odbora, da bi v glasilu ŠentRUPERT sodelovalo čimveč strokovnjakov z našega področja, je sledilo vabilo za sodelovanje in dr. Jože Uhan se je z veseljem odzval. Ob tem je svoje poglede na kulturno dediščino širše pojasnil - in prav je, da vsaj v odlomku spoznamo njegovo razmišljanje:

Z veseljem sem sprejel povabilo k pisanju za ŠentRUPERT. Prebral sem nekaj številčk tega glasila, ki so mi jih prijazno poslali iz pisarne krajevne skupnosti Šentrupert. To je bilo prijetno branje in čestitam za opravljeno delo. „Odseljeni“ prav gotovo ne moremo biti s svojim pisanjem lokalno aktualni; dogodke in spremembe v kraju zaznavamo z zakasnitvijo in verjetno tudi drugače. Svoje misli najpogosteje zalotim na sprehodu po dediščini Šentrupert. Razmišljam o novi rubriki SPREHODI MED ..., ki nas bi opozarjala na spregledano, mogoče pozabljeno ali pa zanemarjeno naravno in kulturno dediščino. S tako rubriko bi se lahko sprehajali z različnimi avtorji med vodami, drevesi, med kamni - ali pa med starimi razglednicami, med starimi portali, med kapelicami in križi ... Tako bi skupaj spoznavali manj znano naravno in kulturno dediščino Šentrupert.

S svojim prispevkom sem skušal na čimbolj poljuden način nanizati nekaj zanimivosti s področja geologije okolice Šentrupert. Z mislimi pa se že sprehajam med vodami, slapovi, izviri ...

V vse hitrejšem ritmu življenja, ko se na žalost mnogi niti o prihodnosti ne sprašujejo več, je razmišljanje o preteklosti redkost, razmišljanje o zemeljski preteklosti pa mnogim že povsem tuje. Sprehod v naravo, sprehod med kamnine in okamnine, nam lahko v razmišljanje ponudi

dimenzije zemeljske in človeške zgodovine, na nek način dimenzije večnosti in trenutka.

Sprehodimo se med kamni in fosili in jim prisluhnimo.

Za zemeljsko (geološko) zgodovino območja Šentrupert bi lahko ljudsko rekli, da je razpeta med "škrilj" in "hrastovc", kot so ljudje poimenovali dve vrsti kamnin, po katerih sta domnevno dobili ime tudi naselji Škrljevo in Hrastno. Sprehoditi se moramo od Šentrupert oz. Škrljevega, kot so menda nekoč imenovali širše območje, poiskati "škrilje" - laporno apneni skrilavec iz obdobja terciar v novem zemeljskem veku (kenozoik) in nadaljevati pot proti Hrastnemu. Tam ne bo težko najti "hrastovca" - temno rjav kremenov peščenjak s hematitnim vezivom (železovo rudo) iz obdobja perm v starem zemeljskem veku (paleozoik). Nekajurni sprehod po mehki pokrajini lahko pozornemu opazovalcu "preraste" v sprehod v okoli 230 milijonov let dolgo zemeljsko zgodovino šentruperskega območja, pestrost kamninske sestave, ki je mnogim našim prednikom pomenila "živeti in preživeti".

Med "škriljem" in "hrastovcem" pa je še vrsta kamnin, predvsem pa okamnin (fosilov), ki so posebej pritegnile tudi paleontologe. Ravne pri Šentrupertu so se leta 1983 po zaslugi dr. Bogdana Jurkovška v paleontološko

znanost zapisale kot kraj prve najdbe in prvega opisa (locus typicus) za tri novo odkrite vrste fosilne školjke *Daonella*. Med plastmi črnega gostega (mikritnega) apnenca iz ladinjskega obdobja (trias) so v polah apnenega laporja ob cestnem useku vzhodno od Raven našli nove vrste: *Daonella ramovsi* n. sp., imenovana po zaslužnem slovenskem raziskovalcu prof. dr. Antonu Ramovšu, *Daonella slovenica* n. sp., po najdišču v Sloveniji, in *Daonella buseri* n. sp., po najditelju prof. dr. Stanku Buserju.

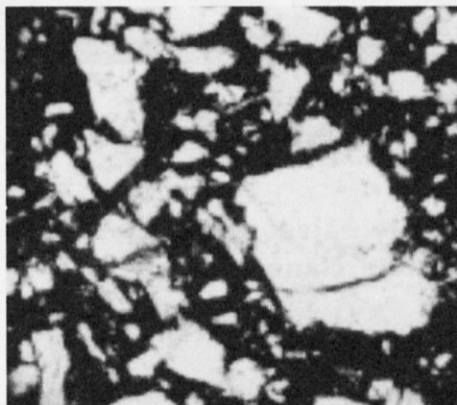

Daonella slovenica n. sp. iz nahajališča vzhodno od Raven pri Šentrupertu.
Foto B. Jurkovšek

Razmišljanje o zemeljski zgodovini in o kamninah okoli Šentrupert pa je vznemirjalo tudi domačina, zgodovinarja prof. Ivana Šteklaso. V svoji Zgodovini župnije Šent Rupert na Dolenjskem (1913) je v prvem poglavju zapisal: "Kamen, ki se tukaj nahaja, je takozvani numulitni apnenec, čvrst lapor, rumenkaste barve, posebno mnogo ga lomijo na sosednjem Griču. Kamen je dober in suh in se lahko obdeluje. Ta trdi lapor je napolnjen bolj ali manj s školjčinastimi lupinami kot proseno zrno majhnih pa do moške pesti velikih zdrobljenih in celih okamenelih školjk raznih vrst, kakršnih ni dandanes nič več živih na zemlji. Vsekakor je moral nekda biti ves ta kraj pokrit z vodo ..." Trditev je za marsikoga, ki ni nikoli kaj preveč razmišljal o nastanku kamnin, mogoče celo neverjetna, vendar se prof. Šteklasa ni motil. To je bilo plitvo morje pred okoli 20 milijoni let (miocen), v katerem so živele velike

morske luknjičarke, imenovane numuliti. Ime so dobile zaradi spiralno zavrtih hišic, podobnih kovancem (lat. nummus novec). To so paleontološko pomembne vodilne okamnine (fosili), po katerih lahko prepoznavamo kamnine iz obdobja terciarja (od 25 do 2 milijona let) tudi v širšem slovenskem prostoru. Zanje je značilna velika razširjenost in "kratka" življenjska doba, živeli so samo v obdobju terciarja. Marsikje so nakopičeni v tolikšni meri, da gradijo kamnino numulitni apnenec oz. lapor, če se je v takratnem morju povečal dotok glinaste primesi. Takratne plitvomorske usedline so se v dolgih milijonih let do danes sprijele (litificirale) in dobile značilno skrilavo teksturo. To "škrilje", na poti vse do Vrha, je našim prednikom pomagalo graditi domačije, vsakdanji kruh pa je v 19. stoletju mnogim dajal železovec - "hrastav kamen" na drugem koncu našega "geološkega sprehoda". Spoštovanje do rudarske dejavnosti tistega časa so ljudje, po zapisih Ivana Steklase, izkazovali "4. decembra vsako leto s službo božjo na Okrogu, na čast sv. Barbari in rudarski nadzornik Satler je potem rudarje pogostil na svojem domu v Dragi".

Na Hrastnem so že pred stoletji odkrili železovo rudo, ki je nastala ob koncu perma in v začetku triasa, pred okoli 230 milijoni let. Podnebne razmere so bile takrat drugačne od današnjih in tudi od tistih, v katerih je nastajalo terciarno "škrilje" v okolici Šentruperta. Po geološki rekonstrukciji naj bi takrat prevladovalo skoraj puščavsko (aridno) podnebje. Takratne kamnine so zaradi agresivnih podnebnih razmer hitro razpadale in kamninski ostanki so se ob deževnih obdobjih spirali in kopičili v plitvi kadunji na območju današnjega Hrastnega. Železovi minerali so prešli v raztopino in se enakomerno odložili po vsej takratni kadunji v obliki prevlek okrog kremenovih in glinenih zrn peščenjaka. Nastali so temno rdeči skrilavci in peščenjaki. V teh kamninah so pod lastništvom grofa Karla Viljema Auersperga naši predniki rudarili - kopalni železovec. Na podlagi patenta z dne 21. junija 1819 je bil za odkopavanje leta 1833 (tudi 1839) podeljen Friderikov rov. V letu 1857 so rudarili iz Ernestine jame na Hrastnem in rovov z imeni Martin, Franc, Aleksander, Ernesta, Avgusta, Ana in

Pod mikroskopom povečana (22x) oratoroba svetla zrna kremenca s temnim glinastim in hematitnim vezivom.

Foto B. Berce

Florjan. Železovo rudo so pridobivali za topilnico na Dvoru pri Žužemberku, takrat največji industrijski obrat v Suhi krajini. Glavna rudišča za topilnico Dvor so bila okoli Žužemberka in Trebnjega, izdatno rudišče je bilo na Hrastnem, železovo rudo pa so pridobivali še na Dolah pri Litiji (Werian Windischgratz), v Kotu pri Šentrupertu (Janez Hofer) in na Mirni (Steiger Monrichter). Nakopano rudo so z vozovi in živinsko vprego vozili na Dvor. Železarno na Dvoru je stal prevoz rude 10 takratnih kron, medtem ko je ruda na rudišču stala le 18 kron. S prenehanjem topilništva na Dvoru je prenehalo tudi rudarjenje na

Hrastnem. Rudokopi so sicer dobili dovoljenje za odložitev obratovanja, vendar so bili kot opuščeni v rudarskih knjigah izbrisani, ko je železarna na Dvoru 1890 ustavila obratovanje.

Zanimanje za hematitno rudo se je sicer še nekajkrat ponovilo, najprej leta 1890 pri trasiranju železniške proge od Ljubljane do Novega mesta, nato pa še leta 1937. V poročilu ob zadnjih geoloških raziskavah (1953) pa je inž. Boris Berce na Hrastnem ocenil le okoli 20.000 ton zalag železove rude in predlagal, "da se raziskovanje na območju Hrastnega popolnoma opusti". Od takrat naprej železovec s Hrastnega tone v pozabo. V pozabo tone ves trud naših prednikov, ki je bil skupaj z železom vlit v številne imenitne odlitke železarne Dvor: od mogočnih mostovnih konstrukcij (Olomuc na Češkem, bivši čevljarski most v Ljubljani) do lepih pokopaliških križev, ki se tu in tam pred tujimi granitnimi, tonalitnimi in marmornimi nagrobniki sramežljivo skrivajo na šentruperskem pokopališču. Vsako leto jih je manj, letos sem jih naštel samo še triindvajset, triindvajset spomenikov trdemu življenju naših prednikov in "hrastovcu" s Hrastnega - najstarejši kamnini na širšem območju Šentruperta.

Jože Uhan

Propadajoči železni križ na pokopališču v Šentrupertu. "Eli, Eli, lama sabaktami?" - "Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?" (Mt 46)

Foto J. Uhan

UTRIP ŽUPNIJE

V ŠENTRUPERSKI ŽUPNIJI SE VEDNO KAJ DOGAJA

V pomladansko - poletnem času se je največ dogajalo za otroke, marsikaj pa tudi za vse ostale člane šentruperske fare.

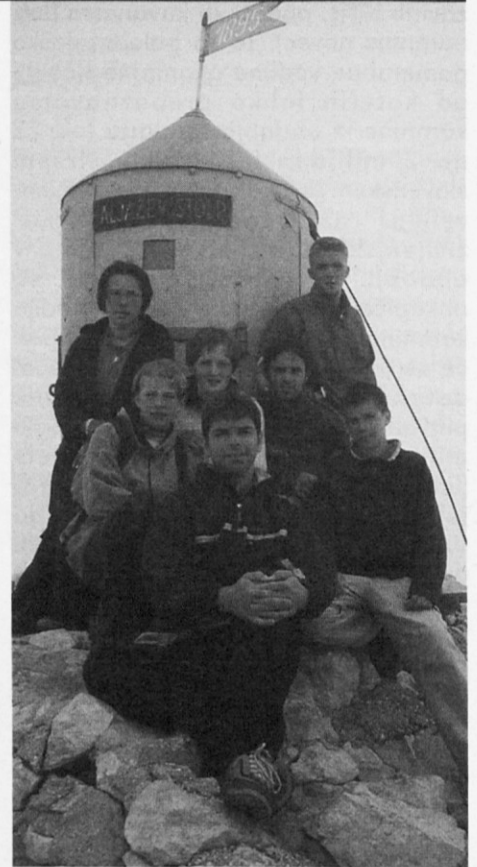
V maju so bile šmarnice lepo obiskane - tako v farni cerkvi kot na drugih lokacijah, kjer so se zbirali k poslušanju zgodb o Mariji in njeni družini. Zaključek v farni cerkvi je bil nadvse pester, otroci pa so za aktivno udeležbo sprejeli skromne nagrade. V juniju smo z osnovnošolsko mladino obiskali Čarno jezero na Rakovniku, kjer so se otroci - podobno kot v prejšnjih letih - zabavali na različnih otokih in odkrivali nova prijateljstva. Sledil je zaključek veroučnega leta. Kateheti so napisali spričevala in jih razdelili. Seveda pa tudi tu ni šlo vse gladko. Trenutno je bil za nastali položaj za nekatere nepomembna stvar, a jih bo neocenjenost in neudeležba še kako tepla pri kasnejših prošnjah za razna botrstva, zakonske zveze in drugo.

Tudi bodoči birmanci, ki so zaključili

6. in 7. razred, so se predstavili, dobili prijavnice in začeli obdobje priprav na prejem pomembnega, a premalo cenjenega zakramenta. Naj Sveti Duh že sedaj veje nad njimi, starši in botri!

Že so prišle počitnice in z njimi počitniški programi, sredi katerih smo trenutno tudi zdaj. Župnija zelo aktivno organizira počitnice - tako za otroke kot za mlade. Takoj po zaključku šole se je začel letošnji ORATORIJ, o katerem lahko vse preberete v prilogi.

Uskovnica, planinski raj pod vršaci, je bila letos skromneje obiskana, a zato je bilo vzdušje toliko bolj prijetno. Nekaj otrok in mladi animatorji z oratorija so kljub nekaj slabim dnevom izkoristili prostor med kravami in konji ter do onemoglosti igrali nogomet, manjša zagrizena

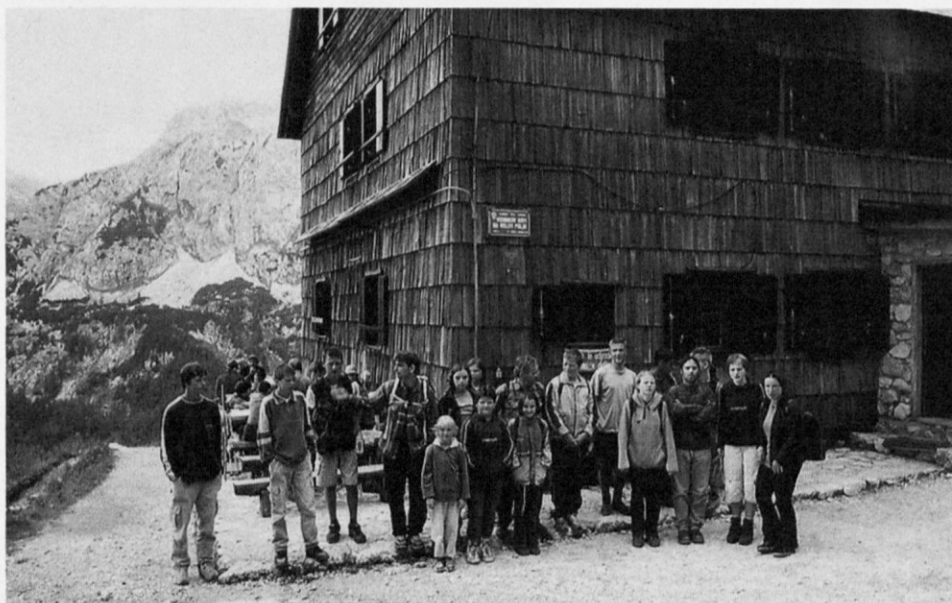

Počitnice na Uskovnici: skupina mladih Šentrupečanov je usvojila vrh Triglava.

skupina pa je šla osvajat sam vrh slovenske zemlje - Triglav - in ga tudi usvojila.

S tem pa počitnic še zdaleč ni konec, saj je pred nami počitnikovanje v Ankaranu in še nekaj drugih načrtov za razne skupine je ostalo. Lepo je, da kljub oddihom Bog ne gre na počitnice, temveč nas čaka tudi v teh dneh.

To se izraža tudi v obnovi in popravilu sakralnih objektov. Križev pot je v polnem zamahu prenove in srčno upamo, da bo 1. septembra blagoslovitev obnovljenih del in nato še prireditev na Veseli Gori. Prav tako se temu bliža podružnična cerkev na Velikem Cirkniku. Seveda se tu odraža delo vseh članov župnije in zato pristrčna hvala za vsestransko pomoč!

Počitnice na Uskovnici: otroci in mladi pri Vodnikovi koči na Velem polju.

Mirko Simončič, župnik

KULTURNA DOGAJANJA

IVAN GREGORČIČ: SI SLIŠAL PESEM?

BRALNO DRUŠTVO JE PREDSTAVILO PESNIŠKO ZBIRKO SVOJEGA ČLANA NA ŠENTRUPERSKI ŠOLI

V hitrem načinu življenja gre marsikaj mimo nas. Kdor pa je bil na predstavitvi pesniške zbirke Ivana Gregorčiča **SI SLIŠAL PESEM?** na šoli dr. Pavla Lunačka, vzdušja še dolgo ne bo pozabil.

V prvi vrsti so takšno vzdušje naredile same pesmi, obogatene z likovno podobo in z glasbenim nastopom; čar srečanju pa sta prav gotovo dala pesnik Ivan Gregorčič s svojo odkritosrčnostjo in Tone Pavček z žlahtnostjo besede.

Res je minilo kar nekaj mesecev, odkar je pesniška zbirka Ivana Gregorčiča izšla v založbi Studio 5 Marka Kapusa, vendar je oddaljenost izida le pripomogla k temu, da se je besedilo že »mladilo« v nekaterih bralcih.

Mnoge cenjene osebnosti so dale zbirki nadvse lepo popotnico; naj omenimo samo nekatere:

Akademik dr. BORIS PATERNU je ob prvem branju še pred izidom zapisal: »Pesniška zbirka Ivana Gregorčiča je močno razpoznavna prav v tem, da zmore in zna prebiti oklepe sodobne človekove tesnobe in obupa; v njej bodo mnogi bralci našli trenutke zbranega miru, radosti in lepote. Tisto, kar sredi trde resničnosti pogrešamo.«

Akademik dr. MATJAŽ KMECL je razmišljanje dopolnil: »To je tiha in intimna poezija resničnega in občutljivega pesnika z urejenim ritmom, ki ga ne diktirajo rime, ampak sila izpovedi.«

Pesnik JANEZ KOLENC: »Kako natanko zna ogledovati, kako lepo razvrstiti svoja spoznanja z dognanji od zunaj. Kako skrbno, svojsko izdelana misel.«

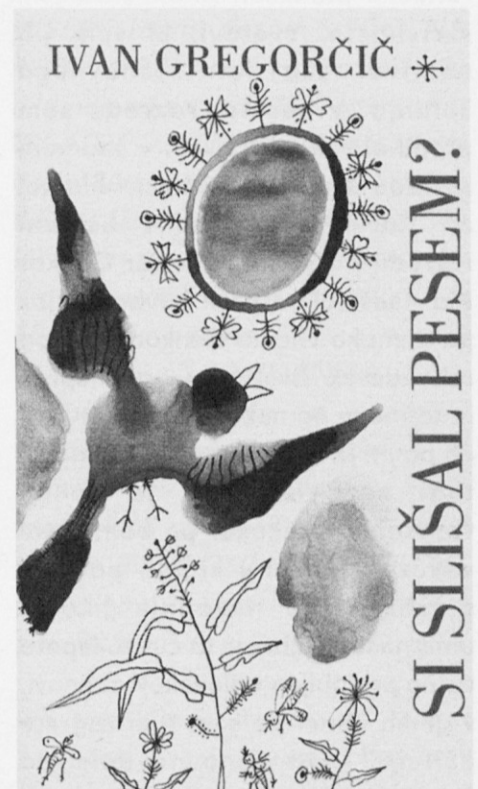
Pesnik in novinar MILAN MARKELJ: »Gre za izbrušeno, pretanjeno pesniško govorico, ki bo tistim, ki ji znajo prisluhni, bogato zazvenela.«

Pisateljica BARICA SMOLE: »Pesmi Ivana Gregorčiča bi lahko bile napisane na odpadnem papirju, pa bi vseeno sevale kot zlato poletje v preplašeno zimo.«

Predstavitve zbirke sta opravila slavista Janja Jerovšek in Jože Zupan, ki je tudi vodil pogovor in ga pripravil za tisk.

Pogled v prvi cikel ROKOPISI SANJ:

Poezija je pot do prikrite lepote. Ni vsakomur dano, da bi jo dojel. Treba ji je prisluhni s srcem, kajne, pesnik Ivan Gregorčič?

GREGORČIČ: Vsak je cepljen po svoje; to se vidi že v otroštvu: jaz sem rad bral, moji fantovski vrstniki pa so se zanimali za bolj realne in tehnične stvari, na primer za motorje. Tudi šole niso imeli preveč radi, saj tudi jaz ne prav posebno, čeprav so se mi v tej šoli zgodile tudi lepe stvari. Lepa je bila prva knjiga, ki sem si jo izposodil. To je bila Mojca Pokrajculja; v prvem razredu sem jo vsaj petkrat prebral, preden sem jo vrnil. Ta veliki svet, ki je bil zaprt med platnice, je odpiral zame nova obzorja - bil je velik praznik, ko sem se srečaval s čudežnim svetom iz besed.

V drugem razredu se mi je zgodila velika »nesreča«, ker sem bil edinkrat v vseh letih osnovnega šolanja odličen. Ne spominjam se, da bi bil tega uspeha posebej vesel; vesel pa sem bil posledic - knjižne nagrade - Jurija Murijske v Afriki Toneta Pavčka. V tistih počitnicah sem z Jurijem nešteto krat potoval v Afriko. V platnicah so bili shranjeni skrivnostni svetovi, ki sem jih odkrival vsa leta osnovnega šolanja. V šestem razredu sem predihal vsega Jurčiča, v sedmem razredu sem - kot sošolci - hlatal za Karlom Mayem, v osmem razredu pa so mi rekli kar Cankar Kid - sošolci so brali kavbojke, jaz pa z enako vnemo Cankarja, odtod tak vzdevek. Živel sem v svetu lepote in to me je na nek način oblikovalo, ali pa mi je bilo skozi to dano, da se tudi sam izražam, je veliko vprašanje. Vsekakor pa bom ostal zavezan lepoti v knjigi, pa tudi glasbi in ne nazadnje likovni umetnosti. Najbrž je ta čut za lepoto delno pridobljen v človekovi zasnovi, v genih - imel pa sem tudi zagrete učitelje - od osnovne šole do fakultete, ki so mi ga pomagali razvijati.

Delo je ilustriral zagrebški umetnik Ivan Lovrenčić, nosilec številnih priznanj; kako je prišel v stik z njim, naj pesnik kar sam pove.

GREGORČIČ: Prvo srečanje z umetnikom je bilo preko ženinine sodelavke - Slovenke Vide Ramušćak, ki živi v Zagrebu. Grafika, ki sem jo dobil, mi je bila všeč zaradi svoje preprostosti in nekkih simbolov, ki so kazali na arhaičnost kmečkega življenja. In ko sem od vsepovsod dobival spodbude, naj bi vendar izdal novo pesniško zbirko, sem spet pomislil na Lovrenčića - in

spet je žena vzpostavila stik z njim - in na moje veliko zadovoljstvo je slikar spodbudo sprejel in že čez teden dni so me čakale ilustracije. Da je bilo to tako hitro, je gotovo pripomoglo tudi to, da umetnik rad bere poezijo, kot mi je sam zaupal. Zdi se mi, da tudi naslovnica prijetno komunicira s tistim, kar je med platnicama.

Ilustracije imajo neko človeško toplino, kot jo imajo tudi pesmi v tej zbirki ...

Se je popotovanje po svetu in po samem sebi po napisanem ciklu NEGATIV potešilo?

GREGORČIČ: Ta cikel je vezan tudi na dogodke ob razpadu nekdanje skupne domovine. Človek bi se potešil, če bi bilo to zlo s sveta pregnano - zlo, ki pravzaprav prekinja življenja mladih, preden ga izživijo. Življenje je eno samo in še to omejeno, ravno zato pa tudi tako dragoceno. Vsaka nasilna smrt je nekaj groznega. Morda ta občutek izhaja iz moje mladosti, ko sem poslušal o bolečini stare mame ob izgubi 17-letnega sina, ki ga je imela neskončno rada, in je vedno govorila o njem. Tudi njegov vojni tovariš je govoril o njem, da je bil to zlat človek z veliko začetnico. Nasilno končati življenje je vredno s stališča svobode za narod, s stališča posameznika pa je to prekinitev svetosti življenja. Nekaj groznega je bilo tudi tistih kratkih in dolgih deset dni vojne - žal mi je za slehernega mladega, ki so ga poslali v smrt, ne da bi vedel, za kaj gre. Bojim se, da se iz krute zgodovine ne bomo nič naučili, kot se iz vseh preteklih grozot ni vse človeštvo. Človeštvo napreduje na tehničnem

področju, a na temeljnem, človeškem, se postavi vprašanje, koliko je v ljudeh več človečnosti, kot je je bilo pred dva tisoč leti. Živimo v miniranem svetu, v kakršnem še ni živela nobena generacija. Iz tega so nastajale pesmi v tem ciklu, čeprav najbrž tudi iz občutja odtekanja naših življenj, poezija pa je nekaj, kar ti pomaga živeti in preživeti, zlasti taka, kot jo piše Tone Pavček ...

... in Ivan Gregorčič!

V ciklu LIPA ZELENELA JE rodna pokrajina ostaja vir in navdih; še toliko globlje se korenine razrastejo, če z rodno pokrajino vseskozi živiš. Takšen je naš pesnik, ki srka iz preteklosti, da bo polna sedanost in misel na prihodnost. Je še dovolj soka za naslednjo RAST?

GREGORČIČ: Raje bom govoril o prvem delu, o novi rasti pa bom previden. Zelo sem navezan na te kraje, ki so objektivno lepi, saj tudi drugi, ki prihajajo, pravijo, da so lepi, kako lepote ne bi občutili tisti, ki imamo vso zgodovino shranjeno v teh krajih. Med študijem skoraj nobene sobote nisem preživel v Ljubljani in tudi se ne spomnim, da bi kdaj nedeljo preživel v prestolnici. Ko sem med služenjem vojaškega roka v Postojni »podaljšal« obisk v Ljubljani do Rakovnika, se mi je doma zdelo tako lepo, kot da sem dobesedno prišel v nebesa; danes grem kar večkrat pobožat, počohat Okrog, Zadrago, zlasti pa Apnenik, od tam pa seveda gledam na Škovo, na hram, tisto staro zidanico, ki hrani vsa tista stara orodja, polna spominov; prav zato sem sklenil, da hrama ne bom prenavljal, saj bom tako ohranil spomine na deda, na svojo mladost.

Mislim, da bo še RAST!

Poezija pesnika Toneta Pavčka je kakor žuboreč potoček, v katerem kristalno čista voda brusi kamne - in Vi ste morali toliko časa čakati, da lahko poveste, kako doživljate svet poezije Ivana Gregorčiča!

PAVČEK: Začuden sem, ker je minilo že deset let, odkar sem govoril o prvi zbirki BEG GAZEL; ne vem več, o čem sem govoril, vendar imam občutek, da sem takrat pesnika premalo hvalil. Že v Begu gazel sem slišal pesmi, ki so se v tej zbirki razrasle. Kajti meni se zdi, da je v vsakem človeku pesem, ki je dostikrat celo sam ne sliši, še večkrat pa se zgodi, da drugi ne slišijo njegovih pesmi. Že v Begu je bilo slišati takšno pesem, tu pa naravnost šumi, šepeta, včasih je kot mogočna simfonija, včasih se stiša na čisto drobno in je majhno - tista imenitna pesem - kako zgoščeno, klono in hkrati stvarno. Nekatere primere so med najlepšimi v zadnjih desetletjih. Ugotovil sem, kaj je definicija poezije. Ivan je nekako zadržan, rahločuten, celo sramežljiv; ne mara o svojih skrivnostih govoriti, zateče se med platnice pesniške zbirke - a četudi ugasne luč, je še ogenj. Ogenj. V tem ciklu je polno imenitne otroške metaforike, ki je gledana z otroškimi očmi. Je podoba, da bi zanjo dal cekin. Jaz ga nimam, a bi ga dal.

Lepe so tri stvari: lepo je, da je knjiga lepa, še lepše je, da so v njej lepe pesmi, najlepše pa je, da imamo zdaj dva pesnika Gregorčiča!

Srečanje (bilo je 6. maja, prav tedaj, ko so v Sarajevu pokopavali velikega pesnika Izeta Sarajlića, prijatelja Toneta Pavčka, in tudi

Ivan Gregorčič mu je posvetil pesem) je obogatil glasbeni program: pesnikova hčerka Kristina je s kljunasto flavto - iz razreda prof. Jasenke Jelačić - ob klavirski spremljavi pianistke Damjane Zupan izvajala skladbe priznanih mojstrov. Pesnik Tone Pavček je, ko še ni vedel, da je Kristina pesnikova hčerka, dejal:

Najlepša podoba je v pesmi SREDI TE MOJE DOLINE, dolenjske pokrajine. Ko sem poslušal deklico, ki igra flavto, se mi je zdelo, kot da je to ta deklica, ki gre preko trav in zelenja in igra na flavto in Bach pravi: Ona igra lepše, kot so vsi moji sinovi ... Ivan pa ima figuro: deklica neprestano stopa na prstke, prižiga regratove lučke in spušča milne mehurčke. Zdi se mi, da je vse to Dolenjska, zavita v otroško metaforiko in se ziba in guga, kot se ziba in guga vsa Dolenjska.

Višek srečanja je bilo ob koncu, ko sta pesnika predstavila po pet pesmi.

Akademik TONE PAVČEK je izbral PESEM O ZVEZDAH, ki je nastala pred več kot 50 leti, o DOLENJSKI, ki ji je spremenil konec - človek živi in zori tudi s pesmijo in pride do drugega konca: Ti postaneš kresnica pravečne luči. - Pesnik Tone Pavček se je počutil kot izdajalec, ker je namesto o Dolenjski povedal pesem o istrskih solinah - SOLINE, Ivan Gregorčič pa je takoj dodal:

Čprav je pesem vezana na Primorsko, je pesnik to pesem poslal v Rast - lepo je, da posoli tudi dolenjsko RAST.

Orfejeva pesem LJUBEZEN je vezana na pesnikovega sina

Marka, ki jo zaznamuje že legendaren Markov verz: To ni nobena pesem, to je ena sama ljubezen. Pesnik je svoj izbor končal na variacijo ljudske pesmi KJE SO TISTE STEZICE.

Nič manj mojstrsko ni opravil predstavitev IVAN GREGORČIČ, ki je iz prvega cikla zbirke SI SLIŠAL PESEM? izbral pesem DEČEK NA ROBU NOČI, iz drugega cikla je bila najprej na vrsti doživeta pesem TRGATEV - o odhajanju Kristininega deda Silva Mihelčiča, glasbenika. IŠČEM ULICO S TVOJIM IMENOM je bila pesem, posvečena že omenjenemu Izetu Sarajliću. Iz cikla Lipa zelenela je je pesnik izbral pesem LIPA ZELENELA JE, saj je bila inspiracija na jazzovski koncert slovenskih ljudskih in ponarodelih pesmi Renato Chicco tria, sklenil pa s poslednjo pesmijo v zbirki JESEN NAD MOJO DOLINO, po mnenju nekaterih najmočnejšo pesnitev.

Ob tem pa je dodal, da je kot nasprotje tej pesmi Pavčkov vitalizem s simboličnim naslovom DEČEK GRE ZA SONCEM in v njej nadaljuje vero v človeka za danes že kar nekoliko podcenjenim pesnikom Otonom Župančičem.

Po vsem tem ni kaj dodati - samo to: ko nam bodo pesmi Ivana Gregorčiča v našem spominu hotele zbledeti, vzemimo zbirko SI SLIŠAL PESEM? v roke, da bi znova slišali pesem ...

BOŠTJAN DIMNIK, DIRIGENT GODBE SV. RUPERTA

Ljubljančan, ki za uresničevanje svojih profesionalnih ciljev prevozi več 10.000 kilometrov letno, se rad ustavi tudi v Šentrupertu; njegove izkušnje s pihalnimi orkestri mu pomagajo ustvarjati načrte, s katerimi šentruperske godbenike vodi od uspeha k uspehu.

Boštjana Dimnika poznam še iz časov, ko sem na klavirju spremljala njegove sošolce, dijake Srednje glasbene šole v Ljubljani; četudi tedaj ni bil na seznamu mojih učencev, sem si ga dobro zapomnila tudi zato, ker me je vedno pozdravil, kadar sva se srečala na stopnicah. Zdaj, ko sva kolega, se večkrat zgodi, da se v profesionalnih krogih pogovarjamo o njem tudi takrat, ko ga ni zraven. Poznamo ga kot odličnega klarinetista in človeka z ogromno energije. Kot nekdanji športnik, ki je več let treniral hokej, si še vedno aktivno nabira fizično kondicijo; z njo si pomaga uresničevati svoje ambicije, ob katerih pa ne pozabi na ljudi, ki jih privlači kot magnet. Za najin pogovor sem ga obiskala v hiši njegovih staršev v Sneberjah - Ljubljana Moste-Polje. S sabo sem prinesla izvod pomladanske številke Šentruperca in bila prijetno presenečena, ker si je Boštjan takoj zaželel, da obdrži časopis, da bo lahko še bolje spoznal kraj in krajane, med katere zahaja od letošnje zime dalje.

Godbeništvu na Slovenskem ni le popularno, temveč ima tudi svojo tradicijo, saj so nekateri pihalni orkestri že praznovali stoletnico svojega obstoja. Sam si doslej deloval v orkestrih, ki v Zvezi slovenskih godb izstopajo zaradi svoje tradicije, pa tudi zaradi umetniških dosežkov tako v Sloveniji kot na mednarodni ravni. Kakšno je Tvoje sodelovanje z njimi?

Moja pot se je pravzaprav začela na morju in sicer v Novigradu, ko sem šel s Pihalnim orkestrom Vevče na poletni tečaj iz godbeništvu. Moj oče je pri njih igral kot amaterski trobentač in ko sem šel z njim, sem imel priložnost godbo od blizu videti in slišati. To je bilo v mojem osmem razredu, mislim, da leta 1991. Sprva sem si želel igrati kitaro, od tistega tečaja naprej pa sem spremenil mnenje in se odločil za klarinet. Povod za to je

Klarinetist Boštjan Dimnik, novi dirigent Godbe sv. Ruperta.

delno dal tudi prvi klarinetist godbe Jože Kregar, ki sem ga slišal igrati solo, in me je začel navduševati, da bi igral tudi jaz (Jože Kregar, zdaj profesor klarineta na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani in Boštjanov prijatelj, je bil prvič v Šentrupertu 1. maja letos, ko se je pridružil godbenikom sv. Ruperta in jim pomagal igrati prvomajsko budnico - op. p.). To je bilo avgusta, septembra se še vedno nisem mogel odločiti, potem pa mi je godba obljubila, da mi plačajo celo šolnino, če se grem učiti klarinet. Tako sem se v glasbeno šolo vpisal šele oktobra, a po enem letu sem že opravil avdicijo in prišel igrati v Pihalni orkester Vevče. Četudi sicer šolanje klarineta na nižji glasbeni šoli običajno traja vsaj štiri leta, sem že po letu in pol učenja lahko šel delat izpit na Srednjo glasbeno šolo in ga tudi uspešno opravil. Ves čas šolanja pa sem redno igral tudi pri Vevčah. Tiste čase, ko sem začel igrati pri njih, so bili oni poleg trboveljske godbe najboljši v Sloveniji. Ta orkester je bil moja odskočna deska za to, da sem se že po dveh letih odločil, da bom šel na profesionalno pot v glasbi.

Klarinetist Boštjan Dimnik je absolvent Akademije za glasbo v Ljubljani v razredu prof. Alojza Zupana. Svojo glasbeno pot je začel pri prof. Venčeslavu Lenarčiču na Glasbeni šoli Moste. Diplomiral je na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani pri prof. Igorju Karlinu. Med šolanjem se je dodatno izpopolnjeval na seminarjih v Nemčiji, Avstriji in na Nizozemskem. Bil je član Slovenskega mladinskega simfoničnega orkestra pod vodstvom dirigenta Marka Letonje. Izbran je bil za prvega klarinetista v Mladi Münchenski filharmoniji pod vodstvom dirigenta Marka Mosta. Sodeluje tudi s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija, s katerim je v sezoni 2001/2002 izvedel Koncert za klarinet v Es-duru op. 36 skladatelja F.V. Kramarja in zanj februarja letos prejel študentsko Prešernovo nagrado Akademije za glasbo. Redno sodeluje tudi z orkestrom Slovenske vojske. Kot solist je nastopil s simfoničnim orkestrom Srednje glasbene šole v Ljubljani v dvorani Slovenske filharmonije z Divienovim Koncertom za dva klarineta in orkester. Med študijem je za RTV Slovenija s pihalnim orkestrom Vevče posnel Concertino za klarinet Carla Marie von Webra, op. 26. Redno sodeluje tudi kot koncertni mojster v Pihalnem orkestru Krka Zdravilišča iz Straže pod vodstvom dirigenta Mira Sajeta. Kot solist in komorni glasbenik koncertira po vsej Sloveniji in se redno udeležuje tekmovanj, kjer je med drugim prejel več nagrad. V letu 2001 je na tekmovanju mladih slovenskih glasbenikov v najvišji akademski kategoriji prejel zlato plaketo in drugo nagrado.

Najbolj zavzeti pridejo na vajo tudi ob nedeljah. Foto D. Zupan

Pred približno petimi meseci pa sem zaključil sodelovanje z Vevčami, ker sem se odločil za Stražo, ki je trenutno bolj usmerjena v koncertno dejavnost.

Si tam igral že prej?

V Straži igram že pet let. Takrat je odstopil koncertni mojster, meni pa so ponudili njegovo mesto in odtlej sodelujem z njimi kot solist klarinetist. Straški orkester je programske bolj tekmovalno in koncertno usmerjen kot vevška godba, ki je trenutno postala bolj protokolarna godba. Za protokole pa nimam časa in tudi niso moj profesionalni cilj. Ob praznovanju lanske stoletnice orkestra Vevče sem se zato odločil, da bo to moj zaključek, kar pa ne pomeni, da sem sodelovanje z njimi za vedno prekinil, saj so moje korenine prav gotovo tam; če gredo tekmovat, jim še vedno pridem pomagat.

Kako pa si pomagal tema dvema godbama pri njihovih umetniških dosežkih?

Tekmovanja so bila redna - državna, dvakrat sem bil z Vevčami na svetovnem prvenstvu, kjer smo tudi dobili zlato in srebrno nagrado. S Stražo pa smo v roku treh let dobili vsaj pet absolutnih nagrad, nazadnje nedavno v Nemčiji, v Bambergu, kjer smo po enoletnem premoru, ko nismo nič tekmovali, dosegli absolutno zmago. S Stražo pa je končni cilj svetovno prvenstvo leta 2004 in tja bom šel z njimi. V Straži tudi pripravljam pihalce - tam je tudi veliko mojih učencev; ti so postali že kar mali umetniki, ki zelo dobro poznajo repertoar.

In kakšne poti so te potem pripeljale na mesto dirigenta?

To je bila pobuda ravnateljice Glasbene šole Trebnje, gospe Tatjane Mihelčič - Gregorčič.

Koliko časa že učiš na tej šoli?

Dobra štiri leta - od prvega letnika Akademije.

Ravnateljica je ves čas želela, da bi se na šoli ustanovil tudi pihalni orkester, in ker je vedela, da se s tem ukvarjam, me je vprašala, če bi lahko naredil zasedbo in če bi jo bil pripravljen tudi voditi. Najprej naj bi oblikovali komorno zasedbo, čez čas pa bi jo razširili v mladinski orkester, ki naj bi kasneje služil tudi potrebam godbe. Začelo se je s preprostim koncertom, moj končni cilj pa je, da bi šli na državno tekmovanje. Začeli bi sicer v zadnji, tretji kategoriji, vendar bi čez čas skušali priti čim višje; z njimi si želim narediti tudi samostojni CD - polovico smo ga že posneli.

Od januarja letos si tudi dirigent Godbe sv. Ruperta v Šentrupertu in napredek je že zdaj več kot očiten.

V teh nekaj mesecih so godbeniki napravili vsaj petdeset odstoten napredek, saj so pripravljene delati, so odlični kolektiv. Najbolj pomembno je, da se vsi učijo: tako teorijo kot instrumente - to je tudi pogoj za vsakega novega člana. Cilj je bil zaenkrat nastop v okviru 'Trebanjskega koša' - odmevi na nastop so bili zelo lepi in godbenikom za njihov uspeh tudi čestitam. Naslednji cilj je, da bi povečali zasedbo s sedanjih 35 na približno 40 do 50 godbenikov; ti bi igrali na vse instrumente, ki običajno sestavljajo pihalne orkestre. Zelo bi se zahvalil gospodu Jožetu Anderliču, ki nam je doslej financiral večino potrebnega; nikdar ni rekel ne in vedno je prisluhnil našim željam po nabavi novih instrumentov. Cilj je, da bi imeli samostojni koncert za novo leto - da bi se v Šentrupertu izvajali redni novoletni ter poletni koncerti. Dva bolj izstopajoča koncerta bi se

tako izvajala vsako leto, poleg tega pa bi imeli tudi protokolarne koncerte. Dobili bomo tudi nove obleke - tudi to je financiral gospod Anderlič, kar bo pripomoglo k temu, da bodo naši nastopi tudi na pogled na solidnem nivoju. Pot do uspeha je dolgotrajna, ker se še vsi učijo - v glavnem po eno leto, dve leti - toda mislim, da bomo čez pet let lahko že veliko pokazali.

Med godbeniki so tudi Tvoji kolegi - kako Ti oni pomagajo?

Imam skupino, ki me stalno obkroža - kamor grem jaz, grede tudi oni. Prisegam na to, da več glav več ve, zato sem pripravljen sprejeti vsako kritiko in dobronamerno stvar. Hvaležen sem vsem kolegom z Glasbene šole Trebnje, ki mi pomagajo pri razvoju Godbe sv. Ruperta: z igranjem v godbi in pri učenju mi pomaga David Kocijan kot saksofonist, ki pripravlja tudi pihalno sekcijo; pozavnist Matevž Sila skrbi za trobilno sekcijo; on je tudi prevzel vodenje godbe v času, ko sem bil zaradi poškodbe na nogi bolniško odsoten in sem mu za to še posebej hvaležen. Teorijo uči ravnateljica Glasbene šole Trebnje, gospa Tatjana Mihelčič - Gregorčič, sam pa poučujem klarinete. Če se bomo širili, pa je odvisno tudi od financ. Želeli bi imeti zagotovljen vir financ, za kar pa bi nam morali malo bolj prisluhniti na krajevni in občinski ravni. Pričakujem pa, da bo pot do financ bolj odprta potem, ko se bomo vse bolj izkazovali na nastopih. Naš naslednji nastop bo že prvega septembra. Takrat bomo igrali na Veseli Gori ob otvoritvi prenovljenega Križevega pota. Imeli bomo malo krajši koncert, kjer se bomo že predstavili z novimi

skladbami - to naj ne bi bile samo koračnice, in če bo le možno, bomo nastopili že v novih oblekah. Glavni cilj za letos pa je novoletni koncert.

Kako je Ljubljančanu priti v šentrupersko dolino?

Pravzaprav imam dolensko kri, saj je mama z Rake, ata pa je Ribničan.

Moram reči, da se, ne glede na to, kakšen je kader in kakšno je stanje, zelo dobro počutim, saj so me tudi zelo lepo sprejeli. Doslej - poleg Straže - me še niso nikjer tako dobro sprejeli. Zelo dobro se razumemo, nikdar ni problemov, kadar se dogovarjamo za vaje in vedno je tako, kot rečem. Rad bi tudi izpostavil zelo pomembnega človeka, gospoda Jožeta Kosa, predsednika godbe. Pri vsej organizaciji bi bilo zelo težko, če ne bi bilo njega. 24 ur na dan - naj bo petek ali svetek - je pripravljen narediti karkoli, in vse organizira tako, da jaz nimam ostalih problemov in se lahko ukvarjam samo z umetniškim vodenjem godbe.

Vsem bi se zahvalil, da me ne gledajo kot 'ljubljsko srajco', ki je prišla sem delat red ...

Zelo sem vesela, ker pomagaš gojiti ljubezen do glasbe med ljudmi v mojem domačem kraju in upam, da boš še dolgo vztrajal med nami.

To pa vsekakor. K sodelovanju vabim tudi vse, ki bi se nam želeli pridružiti - tuba že čaka, dobrodošli pa ste tudi tisti, ki bi si želeli učiti kak drug instrument.

*Pogovor pripravila
Damjana Zupan*

DAMJAN BRCAR: KLAVIR - Z LJUBEZNIJO!

Damjan Brcar ni samo odličnjak, ki je pravkar končal sedmi razred, pač pa tudi učenec, ki je uspešno nastopal na tekmovanjih iz klavirja doma in v tujini; zato je prav, da mladi talent poblize spoznamo.

Damjan, v družini je glasba že kar v rodu; je tudi spodbuda, da si se vključil v glasbeno šolo, prišla od doma?

Res je; starši imajo manjši ansambel in nastopajo na zaključenih prireditvah; ker so čutili tudi mojo nadarjenost za glasbo, mi je oči že v drugem razredu svetoval, da bi naredil sprejemni izpit in obiskoval glasbeno šolo.

Takoj sem želel, da bi se vključil v klavirski oddelek, vendar je bil oddelek že poln. Ravnateljica Tatjana Mihelčič Gregorčič mi je svetovala, naj bi se odločil za klarinet, jaz pa sem vztrajal in končno dosegel, da sem bil sprejet v klavirski oddelek.

Se je zgodaj pokazala glasbena nadarjenost?

Bil sem še premlad, da bi to občutil; vendar se spominjam, da sva s profesorjem marsikatero skladbo kar preskočila in se lotila težjih.

Tvoja glasbena pot se je hitro vzpenjala, ko si prišel v privatno glasbeno šolo, ki jo vodi mag. Lorena Mihelač?

Res je; s profesorico sva se takoj ujela, pokazala je veliko zanimanja zame in mi dajala vedno težje skladbe. V tem sem užival, še posebej, ker tudi jaz spadam med

tiste, ki neradi kar naprej preigravajo tehnične vaje.

Kdaj si šel na prvo tekmovanje?

Prvič sem tekmoval februarja 2001 v Ljubljani; dobil sem srebrno priznanje. To je bilo zame velika spodbuda - tudi zato, ker imamo fantje v najstniških letih veliko interesov in zato ne morem veliko vaditi, pa tudi pri domačem delu moram sodelovati, saj sem izmed petih otrok najstarejši.

Kdaj si prvič šel tekmoval v tujino?

Še v istem šolskem letu - junija v Italijo. Tam imajo drugačen sistem tekmovanja; kdor doseže 95 % točk in več, zasede prvo mesto, nad 90 % točk pa je drugo mesto. Jaz sem zasedel drugo mesto.

Kje si še tekmoval?

Na Češkem, Hrvaškem, največkrat pa v Italiji. Moja profesorica se zaveda, da tudi s tekmovanji veliko napreduješ, zato me vključuje, kjer je le možno.

Kaj je zate največji uspeh?

Zame ni največji uspeh dobro mesto na tekmovanju, pač pa občutek, da si sam zadovoljen s skladbo, ki jo igraš.

Tudi v tem šolskem letu si končal z drugim mestom, kajne?

Da, prav za konec šolskega leta - 16. junija - sem v Italiji spet zasedel drugo mesto.

Ti je že kaj jasno, kako bo potekala prihodnost?

Delno že; zelo sem vesel, ker se mi je uspelo vpisati na Srednjo glasbeno šolo v Velenju (Šola z ugledom!); srečo imam, ker bom lahko ostal pri profesorici Loreni Mihelačevi, ob koncu šolskega leta pa bom na Srednji glasbeni šoli v Velenju delal izpit.

Nameravam, da bi na Srednji glasbeni šoli obiskoval oddelek klavirja, na katero drugo srednjo šolo bi se še vpisal, pa zaenkrat še ne vem, saj imam še čas, da se odločim.

Kaj pa tekmovalni načrti?

Tudi brez teh ne gre; v bližnji prihodnosti me čaka tekmovanje v Bruslju, kako bo pa naprej, bom še videl.

Damjan, tudi v imenu bralcev časopisa ŠentRUPERT držim pesti, da bi načrti postali stvarnost!

Hvala!

Pogovarjal se je Jože Zupan

UTRIP ŠOLE

SREČANJE MLADIH ČEBELARJEV V ŠENTRUPERTU

Začetki čebelarstva v Šentrupertu verjetno segajo v čas, ko je bil v Lanšprežu zavzet čebelar Peter Pavel Glavar. Pravi razcvet čebelarstva pa je nastopil precej kasneje - kmalu po prvi svetovni vojni, ko je ravnatelj Aleksander Lunaček, začetnik sodobnega čebelarstva, z ustanovitvijo čebelarskega društva in s postavitvijo čebelnjaka ob šoli pritegnil tudi take, ki so o čebelarstvu še kaj malo vedeli. V njegovem času je bil čebelnjak učilnica - in mnoge učenke so zapustile šolo z lončkom medu v roki.

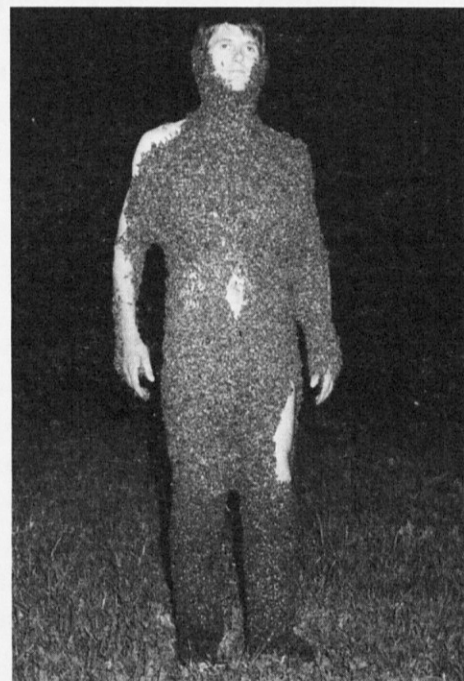
Dolga leta po drugi svetovni vojni je čebelnjak sameval in šele ob 75-letnici čebelarske družine 1994. leta je šola skoraj brez družbene pomoči obnovila čebelnjak - in ob razumevanju čebelarjev krajevne skupnosti Šentrupert so se spet pojavile v njem čebele. Najprej je skrbel zanje čebelar Janez Repše, tudi šofer šolskega avtobusa; ko pa je čebelar Janez Repše nenadoma umrl, sem brez vsakih večjih izkušenj prevzela skrb za čebelnjak in čebelarski krožek. Če je bila kakšna neznanka, sem se zatekla k čebelarju Jožetu Govedniku; ko pa je njemu zdravje opešalo, sem se zatekla po pomoč k čebelarju Janezu Kurentu - njegov oče Maks je bil prvi tajnik čebelarskega društva.

Pred tremi leti je posavski organizator tekmovanja mladih čebelarjev pomotoma poslal vabilo za tekmovanje v naš Šentrupert. Verjetno se je tako zgodilo, kot se še danes pogosto dogaja, da napišejo poštno številko za štajerski Šentrupert, mislijo pa na dolenski Šentrupert. Ko sem se pogovorila s člani čebelarskega krožka, so se strinjali, da se prijavimo za

Tekmovanje čebelarjev je polepšal kulturni program, ki so ga pripravili tretješolci z razredničarko J. Gole.

Foto M. Mencin

Na tekmovanju mladih čebelarjev je bil tudi mentor Franc Marolt - na sliki v "obleki" iz 100.000 čebel. Foto D. Slukan

tekmovanje. Odšli smo v Koprivnico, kjer smo si ogledali tudi znamenitosti okolice - videli grad Podsredo, na tekmovanju pa smo zasedli drugo mesto, z eno skupino pa smo si celo delili prvo mesto. Domov smo odnesli bogate nagrade, ki so ostale v čebelnjaku, in voljo, da ne odnehamo. Naslednje leto v Krškem nismo imeli toliko sreče kot prvič, spoznali pa smo znamenitosti mesta in bili navdušeni nad semeniško knjižnico, kamor so nas popeljali. Lansko leto pa so se mladi čebelarji v Pišecah spet lepo odrezali, saj so usvojili kar dve zlati priznanji, pa še novo pokrajino so spoznali.

Mentorji krožkov so izrazili željo, da bi radi spoznali Šentrupert, saj so o njem že veliko lepega slišali. Z upanjem, a hkrati z bojznijo sem privolila, da bom organizatorica srečanja. V oporo mi je bilo, ker me je vodstvo šole podprlo v prizadevanjih, da smo s skupnimi močmi lahko izpeljali kar zahtevno srečanje.

Vabilu se je odzvalo osem šol; ker sta bili v vsakem krožku po dve skupini - za nižjo in srednjo stopnjo, se je 10. maja zbralo 32 mladih čebelarjev s svojimi mentorji (tudi tu so bile največ mentorice) iz naslednjih krajev: Boštanj, Koprivnica, Krško, Leskovec, Pišce, Radeče in iz trebanjske občine Mirna in Šentrupert. V prirčnem kulturnem programu so se predstavili tretješolci z igrico Naj živi delo, Nina Bartolj pa je zanimivo opisala delo čebelarja - dedka Janeza Kurenta. Za glasbeno razpoloženje pa sta poskrbela Damjan Brcar in Gorazd Tratar. Sledil je najvažnejši del - tekmovanje. Vprašanja je pripravila veterinarica Anita Vrničar, ki je želela, da v vsaki skupini dobijo priznanje samo prvi trije. Nekateri člani krožka so že večkrat tekmovali;

povedali so, da so bila zdaj vprašanja dokaj zahtevna, saj je bilo treba povezovati teorijo s prakso, mladi člani pa so bolj podkovani v teoriji kot v praksi.

Da ne bi tekmovalci in mentorji nestrpno čakali na rezultate, je profesor Jože Zupan vsem udeležencem predstavil likovno bogastvo šole.

Rezultati niso bili tako blesteči kot lani, vendar sta članici krožka v nižji skupini Tjaša Brcar in Tanja Udovč zasedli tretje mesto. Zdaj imamo še dovolj časa do državnega tekmovanja, da bomo lahko nekatere vrzeli še odpravili.

Hvaležna sem vsem, ki so pomagali - naj bodo to člani kolektiva, učenci in starši - Jernej Rugelj je poskrbel za računalniško lepo oblikovana

priznanja; številni sponzorji pa so pripomogli, da so bili vsi udeleženci lepo pogoščeni in so odnesli tudi spominska darila, h katerim je šola primaknila še panjske končnice, ki so jih naredili učenci pod vodstvom mentoric Marjance Ogrinc in Marte Repnik, mentorji pa so dobili še zbornik Korenine naše preteklosti, v katerem je kar obsežno poglavje o čebelarstvu v Mirnski dolini.

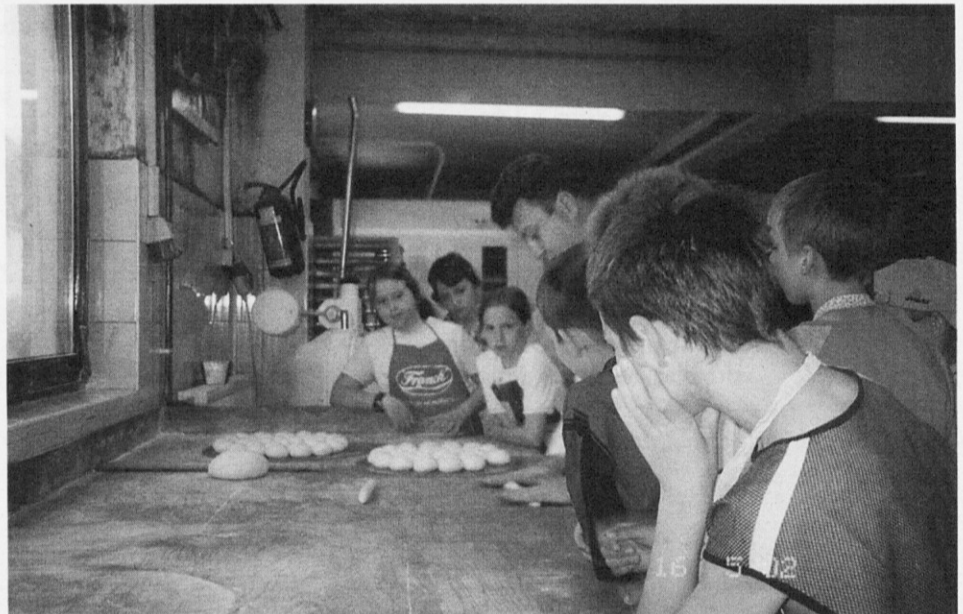
Morda pa je upati, da so bodo vsaj kje še bolj kot doslej posvetili skrbi za čebele, ki bogato vračajo, kar jim daješ.

Pripis: Na državnem tekmovanju je bilo nadvse prijetno: kar šest tekmovalcev je dobilo zlato priznanje!

*Jožica Gole,
mentorica čebelarškega krožka*

NARAVOSLOVNI DAN V PEKARNI

Petek, 17. maja, je bil za nas, četrtošolce, poseben dan. Zjutraj smo se zbrali v šoli, od koder nas je avtobus odpeljal na Bistrico. Tam smo si ogledali pekarno in mlin. Grebenčevi so nam pokazali, kako pri njih poteka delo, in nam odgovorili na mnoga vprašanja. Pokazali so nam, kako pečejo kruh in pekovsko pecivo. Tudi učenci smo se preizkusili v oblikovanju testa. Vsak je dobil nekaj krušnega testa in ga po želji oblikoval. Jaz sem naredila bombetko, dežnik in pleteno štručko. Posula sem jih s sirom, z makom in s sezamom. Naše mojstrovine smo dali v komoro, da so vzhajale, nato pa so nam jih spekli. Odnesli smo jih domov, kjer smo jih domačim ponosno razkazovali. Med vzhajanjem testa pa smo si še ogledali mlin. Tam mi je bilo najbolj všeč veliko sito. Pregovor, da se v mlinu dvakrat

Za četrtošolce je bilo nepozabno srečanje pri Grebenčevih, saj so se tudi sami preizkusili v oblikovanju testa. Foto M. Ogrinc

pove, krepko drži, saj v njem zelo ropota.

Ta dan mi bo ostal v lepem spominu, saj sem se seznanila z dvema potrebnima, a hkrati težkima poklicema. Razredničarka nam je povedala o gostoljubnosti lastnikov,

ki so sprejeli že več generacij. Zato se še posebej lastnikoma pekarnje zahvaljujemo za lepo preživet naravoslovni dan!

Metka Banič, 4. razred

TUDI JAZ SEM BLAZNO VATE

Za dan šole nas je obiskal pisatelj in pesnik Bogdan Novak. Poglobili smo se v njegovo pesniško zbirko JAZ SEM BLAZNO VATE. Potem pa smo razmišljali: Če Bogdan Novak, rojen 4. aprila 1944 kot četrti otrok, lahko razmišlja o ljubezni, zakaj ne bi mogli mi, ki smo še zelo mladi?! Če smo zadeli, presodite sami!

JAZ SEM BLAZNO VATE,
noč in dan mislim nate,
ko jem, bedim in spim,
da bi bila pri meni, si želim.

Ko zaspim, kot angel lebdim
in k tebi odletim,
da pri tebi zaspim.

Ko želim te obiskati,
me je preveč strah,
da opazila bi me tvoja mati.

Ko strah premagam,
hitro k tebi odhitim,
da zunaj te ulovim.

Prepozen sem bil že,
ker hodil sem miže.
Ti si mimo mene šla,
a jaz sem se zavedal
šele doma.

Sedaj prišel sem do spoznanja,
da imam premalo znanja,
da bila bi moja, Anja.

Petra Ramovš, 7. razred

JAZ SEM BOLAN,
ker sem vate zatrapan.
Če te ne bi bilo,
bi srce mi počilo.

Rad bi te kje na samem dobil,
te poljubil in ti zvestobo obljubil.

Rad bi podaril ti cvet
ali pa kar ves svet.
A ti ne vidiš me,
mimo mene hodiš le,
a v srcu niti slutiš ne,
kako globoko ljubim te.

David Bracar, 6. razred

OH, TA PRESNETA LJUBEZEN,
to je res huda bolezen!
Starši si lepih ocen želijo,
meni pa misli k fantom bežijo.
V zvezku mojem so srčki namesto pike,
v redovalnici pa enice velike.

Tanja Krajšek, 6. razred

LJUBEZEN JE,
ko angel nad tabo bedi
cele dneve in noči.

Ivanka Kralj, 7. razred

JAZ SEM ZELO VATE
ter živim le zate.
Tebi pa mar nič ni,
kaj meni se godi.

Na hodniku mimo tebe hodim,
čisto zasanjano že blodim,
a tebi je vseeno,
četudi poklekнем na koleno.

Ko ti izpovem ljubezen,
se nasmehneš in ostaneš resen.
Meni trga se srce,
tebi pa ni mar za me.

Zdaj jaz sem črna pika,
ki tebe nič ne mika,
toda brez skrbi,
kmalu moj boš tudi ti.

Katja Pal, 6. razred

LJUBEZEN JE,
če pikapolonico najdeš,
njene pike šteješ,
jih množiš in si srečo deliš.

Ljubezen je,
če nekomu podariš
le nasmeh.

Tamara Vavtar, 7. razred

KO TE ZAGLEDAM,
se mi stemni pred očmi
in še enkrat pogledam,
če res si to ti.
Ti, ki si tako lepa
kakor metulj, ki s cveta na cvet leta.

Rad bi se ti približal,
a raje sem zamižal.
Mikalo me je, da bi ti dvoril.
»Bom že drugič,« sem govoril.
Drugič bo morda prepozno,
toda tega vseeno nisem storil.

Cel dan in celo noč se mi po mislih sprehajaš,
večkrat se mi zdi, da k meni prihajaš,
potem pa misel zbledi
in več te ni,
ostane le še spomin nate,
ki ga ne bi zamenjal niti za cekine zlate.

Sedim v travi,
poslušam žuborenje potoka,
gledam zvezde in luno ter se sprašujem,
zakaj tako zavlačujem.
Oh, če bi le midva hodila,
se morda celo poljubila.

V meni se je nekaj prebudilo,
brž se mi je posvetilo.
Kot bi me nekdo špiknil,
goreče sem vzkliknil:
«Jaz ne morem več brez tebe,
ker drugače meni bo gorje!»

Že takoj naslednji dan
trdno sem bil odločen,
da povabim jo na ples,
ne za šalo, ampak zares.
Nenehno sem se vzpodbujal,
da se nazadnje ne bi skujal.

Pri malici nasproti mene sediš,
v meni lepe misli zbudiš.
Moj srček bije tik-tak,
in postanem rdeč kot kuhan rak.
Stalno lepe poglede oddajaš,
a pomislil sem, da me zavajaš.

Moji sumi so bili pravilni,
ker si vroče poglede drugemu namenila,
zame pa se sploh nikoli nisi zmenila.

Tedaj sem se zavedel
in spregledal,
da se tvoje srce je za drugega ogrelo,
a mojega je puščica žalosti zadela,
črna tema se je nad mano zgrnila,
dolgo se moja rana bo celila.

Jasna Udovč. 7. razred

KAJ JE TO ZA ENA STVAR - LJUBEZEN,
zanjo že imeti moraš dar.

Ljubezen je neke vrste bolezen.
Ne bolezen - epidemija,
ko v želodcu te že zvija od trenutka,
ko lepa punca te pogleda,
ljubezni že je polna skleda.

Ljubezen
je epidemija,
ki razsaja med ljudmi,
včasih je lepa,
včasih boli.

Gregor Golob, 7. razred

LJUBEZEN JE,
ko mamica poljub ti da,
ko očka pomaga ti
in ko brat te rad ima.

Ljubezen je,
če se rad imaš,
ko v ogledalo se pogledaš,
vidiš, kako dobro izgledaš.

Samo Podlogar, 7. razred

LJUBEZEN JE TISTO,
kar nas bodri,
kar nas dela dobre,
nas navdihuje,
pomlajuje,
če v nas živi.

Ljubezen je,
če oče otrokom čas podari,
če mati jih vzgaja
v dobre ljudi.

Mojca Gorenc, 8. razred

*Člani literarnega krožka
pod vodstvom mentorice Janje Jerovšek*

ZNOVA NADVSE USPEŠNO ŠOLSKO LETO

Osnovna šola dr. Pavla Lunačka je v tem šolskem letu doživela spremembo, ker se je s prvim marcem poslovil prof. Jože Zupan, ki je bil več kot 20 let ravnatelj. Ker pa tudi v novem obdobju ostaja znanje vrednota, je bilo tudi to leto zelo uspešno. Učenci so s pomočjo učiteljev - mentorjev veliko dosegli, saj so prejeli kar trinajst zlatih priznanj.

Že v jeseni sta zlato priznanje v tekmovanju iz znanja o sladkorni bolezni prejeli osmošolki Mojca Gorenc in Kristina Frelih; sledilo je zlato priznanje iz zgodovine - dobitnica je Mojca Gorenc. Zlata priznanja iz Vesele šole so prejeli Uroš Ribič, Nina Bartolj in Matic Jurglič, sedmošolka Aleksandra Rataj pa je dobila zlato Preglovo priznanje - to je bilo prvo zlato priznanje v znanju iz kemije. V juniju pa je bilo kar šest učencev naše šole nagrajenih z zlatim priznanjem iz čebelarstva: Tjaša Brcar, Barbara Lamovšek, Peter Hrovat, Aleksandra Rataj, Martina Gorenc in Petra Ramovš. Čestitke veljajo vsem učencem in tudi njihovim mentoricam - Ireni Anžur Brcar, Miri Brezovar, Marjani Ogrinc in Jožici Gole.

Sledilo je še devet srebrnih priznanj; srebrno Preglovo priznanje sta dobila Mojca Gorenc in Mitja Umek, srebrno Vegovo priznanje (tekmovanje iz matematike - mentorica Emilija Bijec) so dobili Mitja Gregorčič, Nejc Ribič, Nina Bartolj in Mojca Gorenc. Pri tekmovanju iz slovenščine (mentorica Janja Jerovšek) sta srebrno Cankarjevo priznanje dobili Maja Gregorčič in

Barbara Škoda, srebrno priznanje iz zgodovine pa še Mojca Gorenc (Mojca Gorenc se je po številu priznanj uvrstila na vodilno mesto - čestitke!).

Dolga vrsta bi bila, če bi našli vsa bronasta priznanja; učenci so tekmovali tudi pri nemškem jeziku, več kot 70 % učencev je bralo za bralno značko, veliko je bilo takih, ki so dobili bralno značko pri nemškem jeziku.

Uspešnost je bila tudi na športnem področju pod vodstvom Igorja Silvestra, zlasti dobre rezultate so dosegli v košarki in atletiki. Starejši košarkarji so postali občinski prvaki in usvojili četrto mesto na področnem prvenstvu. Še bolj se se odrezale starejše košarkarice, ki so po zmagi na občinskem prvenstvu usvojile drugo mesto na področnem tekmovanju in se uvrstile v državni četrt finale. Tudi mlajše košarkarice so postale občinske prvakinje. Odlično so se odrezali tudi naši mladi atleti. Tretješolka Urška Jerovšek je bila zmagovalka občinskega kroša, občinskega prvenstva na 600 metrov, v atletskem troboju pa je usvojila tretje mesto. Občinski

prvak in peti s področnega prvenstva je bil Matej Ruperčič, Helena Medved je v tekih na dolge proge po zmagi na občinskem prvenstvu dosegla odlično drugo mesto še na področnem prvenstvu. Nejc Smrke je postal občinski prvak v teku na 600 metrov. Naši mladi atleti so dosegli še več drugih in tretjih mest, kar je glede na našo majhnost velik uspeh. Dobri so bili tudi mladi badmintonisti in nogometaši.

Mladi tehniki (njihov mentor je Izidor Nebesni) so na regijskem srečanju usvojili drugo mesto v panogi Razstava tehničnih izdelkov ter tretje mesto v panogi Modelarski zmaji. Uspešni mladi tehniki so bili: Nejc Ribič, Igor Zupet, Mitja Gregorčič, Rok Marolt, Matic Jurglič, Tjaž Brezovar, Janez in Blaž Kuhar.

Izidor Nebesni je tudi mentor prometnega krožka. Na tekmovanju Kaj veš o prometu je prvo mesto na občinskem tekmovanju dosegla Tea Škarja in se je udeležila državnega tekmovanja.

Nekateri posamezniki pa so bili uspešni tudi v dejavnostih, ki jih ne organizira šola - naj bo v glasbeni šoli ali v klubih.

Čestitke prav vsem uspešnim učencem in njihovim mentorjem ter iskrena želja, da bi bilo tudi prihodnje šolsko leto tako uspešno!

Polona Rugelj, ravnateljica

OSMOŠOLCI NA KRIŽPOTJU ČASA

**ŽIVLJENJE JE TEŽKA VESLAŠKA POT,
POLNA VIHARJEV IN ZMOT.
VEČKRAT JE TREBA PLAVATI VMES,
ZMAGATI JO, PRITI ČEZ.**

**To vodilo smo si izbrali letošnji osmarji, da nam bo »olajšalo«
obdobje, ki nas čaka na poti do zelenega poklica.**

Na osnovnošolsko življenje so nam ostali le najlepši spomini. Le-te pa smo obudili na sklepni slovesnosti, kjer smo se še zadnjič zbrali z učitelji in starši.

Učenci smo se na to slovesnost vse leto pripravljali, temeljiteje pa vse od končnega izleta v Benetke. Marsikdaj je bilo težko uskladiti vse ideje učencev - letos sta bila dva oddelka - a nam je kljub temu uspelo.

Kot je v navadi, smo na začetku sklepnega dejanja slovesno zakorakali v telovadnico, kjer je prireditev potekala, in se zavrteli v tradicionalni mazurki in še nekaterih drugih ritmih. Program smo nadaljevali s pesmijo Vem, da danes je srečen dan, ki je bila kot nalašč za tak dan. V osmih letih šolanja pa smo se tudi dodobra spoznali - tako učenci kot učitelji - in smo za vsakega napisali nekaj

verzov, po katerih je bil posameznik razpoznaven. Nemalo smeha je bilo ob poslušanju teh verzov - torej smo zadeli bistvo. Sledili sta tradicionalni prodaja in predaja ključa - sedmošolci so nam pripravili pravo presenečenje. Sledile so zahvale, s katerimi smo se zahvalili učiteljem in staršem za vse znanje in vzpodbudo, ki so nam ju stalno vlivali. Nagovorila nas je ravnateljica Polonca Rugelj, nato pa je sledila razdelitev spričeval, nagrad in priznanj. Po večerji smo se ohladili, nato pa še dolgo plesali in kramljali. Skratka, vseskozi je bilo prijetno vzdušje.

Tega dne se bomo najbrž vsi navzoči - sploh pa osmarji - še dolgo spominjali.

Mojca Gorenc in Kristina Frelj

*Srečno, generacija 2001/2002!
Foto Asja - M. Ribič*

STARE FOTOGRAFIJE

STARE FOTOGRAFIJE PRIPOVEDUJEJO

Uvajamo rubriko STARE FOTOGRAFIJE PRIPOVEDUJEJO. Če imate kakšno staro fotografijo in na njej poznate vsaj kakšno osebo, bomo veseli, če boste fotografijo posredovali v pisarno KS Šentrupert. Priporočljivo bi bilo, če bi vedeli vsaj približen nastanek posnetka.

Za začetek objavljamo fotografijo ŠIVILJSKI TEČAJ, ki ga je vodila Angela Lovše, rojena Prijatelj, doma z Rakovnika, mati Milene Kotar, ki je tudi posredovala fotografijo iz leta 1926.

V jesenski številki našega glasila
ŠentRUPERT boste med drugimi prispevki
lahko prebrali:

BIO vrtnarjenje
Križev pot - končana obnovitvena dela
Poletje v Šentrupertu

Uredniški odbor želi, da se razširi število
sodelujočih, zato prijazno vabljeni, da do
1. septembra pošljete prispevek na KS
Šentrupert!

Predvsem pa prosimo predsednike društev,
da redno poročajo o svojem delu!

ŠentRUPERT

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠENTRUPERT - LETO: IV. / 2

julij 2002

USTANOVITELJICA: KRAJEVNA SKUPNOST ŠENTRUPERT - zanjo: Peter Frelih

UREDNIŠKI ODBOR: Rupert Gole, Polona Rugelj, Mirko Simončič, Daniel Škarja, Gabrijela Šturm in Jože Zupan

OBLIKOVANJE IN PRELOM: Rupert Gole

TISK: KOPO d.o.o., Mirna

Glasilo izhaja štirikrat letno. Naklada: 1000 izvodov.

Po zakonu o DDV se za glasilo plačuje 8,5% davek od prometa proizvodov.